

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра прикладної лінгвістики

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ФІЛОСОФІЯ МОВИ

підготовки	другого (магістерського) рівня
спеціальності	В11 Філологія
освітньо-професійної програми	Прикладна лінгвістика

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «ФІЛОСОФІЯ МОВИ» підготовки магістра, галузі знань Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В11 Філологія, за освітньо-професійною програмою Прикладна лінгвістика.

Розробник:

Біскуб І.П., доктор філологічних наук, професор кафедри прикладної лінгвістики

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: проф. Рогач О.О.

Силабус освітнього компонента перезатверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики у зв'язку із зміною навчального плану та нормативними документами ВНУ ім. Лесі Українки.

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри: доц. Калиновська І. М.

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Прикладна лінгвістика Магістр	Цикл загальної підготовки
Кількість годин/кредитів 90 год. / 3 кредити		Рік навчання 2-й
		Семестр 3-ий
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 12 год. Консультації 6 год.
ІНДЗ: <u>передбачено</u>		Самостійна робота 52 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	Англійська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Біскуб Ірина Павлівна
Науковий ступінь	доктор філологічних наук
Вчене звання	Професор
Посада	Професор кафедри прикладної лінгвістики
Контактна інформація	м. т. (066)1891014
	ibiskub@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi (посилання на електронний розклад)
	Заняття за розкладом. Консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю).

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація. ОК «Філософія мови» є інтегративним підсумком навчання магістрів філології і поєднує у собі знання з філософії і методології науки з лінгвофілософськими теоріями XIX-XXI століть. ЗО матимуть змогу встановити міжгалузеві та методологічні зв'язки між філологією та іншими науковими напрямками, поглибити розуміння системи філологічних та загальнонаукових понять, попрацювати з англomовними лінгвофілософськими текстами в оригіналі. **Предмет** ОК – мова у теоретичному, практичному, науково-дослідницькому аспектах, філософія науки та лінгвофілософія, міжгалузеві зв'язки лінгвістики та інших напрямів науки.

2. Пререквізити й постреквізити. Теоретичне й практичне підґрунтя ОК «Філософія мови» утворюють базові знання, отримані з таких ОК, як «**Англійська мова**» (володіння англomовною науковою терміносистемою), «**Етика наукових досліджень та академічна доброчесність**» (володіння методами наукових досліджень та уміння опрацьовувати наукові джерела), «**Нові тенденції світової літератури**» (кореляція літературних та філософських течій), «**Переклад і редагування текстів**» (робота з оригінальними англomовними текстами).

Оскільки ОК «Філософія мови» викладається в останньому семестрі, до **постреквізитів** курсу належать вибір методів дослідження, підготовка та написання кваліфікаційної магістерської роботи, захист кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання ОК. Метою викладання ОК «Філософія мови» є формування в студентів узагальненої системи філософських та філологічних понять, уміння оперувати сучасними методами лінгвістичних досліджень, володіння інтегративними знаннями щодо розвитку сучасної філологічної науки.

До основних завдань належать:

1. Узагальнити знання щодо ключових філософських напрямів науки та їх впливу на формування сучасного мовознавства.
2. Сформувати понятійну систему лінгвофілософських термінів.
3. Оволодіти новітніми методами філософських та лінгвістичних досліджень.
4. Ознайомитись із важливими лінгвофілософськими працями та їх авторами.
5. Допомогти у написанні теоретичних та методологічних розділів магістерської праці.

Методи навчання. Під час вивчення ОК «Філософія мови» використовуються такі методи навчання: *словесні* (бесіди, розповіді, пояснення, лекції); *інтерактивні* (відповіді на запитання і опитування думок здобувачів освіти, аналіз історій і ситуацій, дискусії, дебати, полеміки, відпрацювання навичок, робота в групах, мозковий штурм, розробка

інтелектуальних карт (mind maps), метод кейсів). Метод кейсів застосовується також під час підготовки та представлення ІНДЗ.

4. Результати навчання (компетентності). Опанувавши ОК «Філософія мови», студенти володітимуть знаннями та необхідними навичками щодо розуміння структури філологічної галузі, логіки інтегративних зв'язків, що поєднують мовознавство з іншими галузями науки, оперуватимуть ключовими поняттями лінгвофілософії.

ЗО здобудуть такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14. Аналізувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

Структура освітнього компонента.

Таблиця 3 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Philosophy of Language: Foundations							
Тема 1. The philosophy of language as a science. The linguistic turn.		2	1		5	1	10
Тема 2. John Locke. Gottlob Frege		4	1		5	1	10
Тема 3. Bertrand Russell. Willard Quine.		4	2		5	1	10
Тема 4. Ludwig Wittgenstein, Martin Heidegger.		4	2		5	1	10
Разом за модулем 1		14	6		20	4	40
Змістовий модуль 2. Philosophy of Language: New Era							
Тема 5. John Langshaw Austin and Paul Grice.		2	2		10		10
Тема 6. Alan Turing and John Searle.		2	2		10		10
Тема 7. Philosophy of Language in the Digital Age		2	2		14	2	10
Разом за модулем 2		6	6		42	2	30
Разом протягом семестру		20	12		52	6	70
Види підсумкових робіт							Бал
ІНДЗ							30
Усього	90	20	12	-	52	6	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 4

Тема	Кількість Годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма		
Тема 1. The philosophy of language as a science. The linguistic turn.	8		✓ The linguistic turn and L. Wittgenstein.
Тема 2. John Locke. Gottlob Frege	8		✓ Key concepts of analytical philosophy.
Тема 3. Bertrand Russell. Willard Quine.	8		✓ The Nobel Lecture by B. Russell (1950). ✓ Russel and Wittgenstein.
Тема 4. Ludwig Wittgenstein, Martin Heideger.	8		✓ The structure of “Tractatus Logico-philosophicus”. ✓ Existentialism in philosophy and literature.
Тема 5. John Langshaw Austin and Paul Grice.	8		✓ New trends in communicative linguistics.
Тема 6. Alan Turing and John Searle.	6		✓ Schools of AI. ✓ Turing and the Enigma Machine. ✓ Epistemology of J. Searle.
Тема 7. Philosophy of Language in the Digital Age	6		✓ Theories of language evolution. ✓ Neuroscience and Robotics: ethical issues. ✓ ChatGPT and the evolution of AI.
Разом:	52		

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів та критерії оцінювання

Під час вивчення ОК «Філософія мови» здобувачі виконують такі види робіт: вивчення теоретичного й практичного матеріалу (на практичних заняттях та самостійно, включно з підготовкою індивідуального завдання), ознайомлюються з оригінальними лінгвофілософськими текстами. Повноцінне засвоєння ОК передбачає відвідування лекцій, індивідуальне опрацювання літературних та філософських джерел відповідно до тематики семінарських занять; підготовку презентацій.

Для підготовки індивідуального науково-практичного завдання на 30 балів студенти читають в оригіналі одну із запропонованих лінгвофілософських праць та готують її аналіз, який презентують у формі письмового проекту. Здобувачі також мають змогу самостійно обрати працю для аналізу відповідно до своїх освітніх потреб та індивідуальних уподобань.

Перелік праць для аналізу:

1. John Locke *'An Essay Concerning Human Understanding'*.
2. Gottlob Frege *'On Sense and Meaning'*.
3. B Russel *'On Denoting'*.
4. Ludwig Wittgenstein *'Tractatus Logico-Philosophicus'*
5. Ludwig Wittgenstein *'Philosophical Investigations'*.
6. Martin Heidegger *'Being and Time'*.
7. Martin Heidegger *'Discourse on Thinking'*.
8. John Langshaw Austin *'How To Do Things with Words'*.
9. Paul Grice *'The Causal Theory Of Perception'*.
10. Alan Turing *'Computing Machinery and Intelligence'*.
11. Friedrich. Nietzsche *Thus Spoke Zarathustra*.
12. John Searle *'Minds, Brains, and Programs'*.
13. Noam Chomsky *'Where Artificial Intelligence Went Wrong'*.
14. Noam Chomsky *'On The Unsolved Mysteries of Language and the Brain'*.
15. Noam Chomsky *'Syntactic Structures'*.
16. Noam Chomsky *'Aspects of the Theory of Syntax'*.
17. Noam Chomsky *'Topics in the Theory of Generative Grammar'*.
18. Noam Chomsky *'On Power and Ideology: The Managua Lectures, Deterring Democracy'*.
19. Noam Chomsky *'Why OnlyUs?'*
20. Steven Pinker *"The Language Instinct"*
21. Steven Pinker *"Enlightenment Now"*

Відвідування лекцій. Відвідування лекцій – обов’язкове

Відвідування практичних. Кожне практичне заняття оцінюється окремо, тому відвідування усіх практичних – обов’язкове. Втрачені через відсутність ЗО бали – не відпрацьовуються, за винятком, якщо заняття було пропущене через поважну причину, підтверджену документально.

Несвоєчасне виконання завдання.

ЗО, що з певних причин не відвідує лекції, зобов’язаний аргументувати свою відсутність. Якщо ЗО відсутній на практичному занятті з поважної причини, відпрацювання здійснюється під час індивідуально узгодженої консультації.

Відсутність ЗО на тестових видах роботи оцінюється в «0» балів. Повторне написання тестів можливе лише за наявності офіційного документу, який підтверджує відсутність ЗО.

Під час вивчення ОК «Філософія мови» ЗО та НПП керуються [Положення про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08 2025 року.](#)

Політика викладача щодо здобувача освіти. При вивченні ОК «Філософія мови» здобувач освіти виконує завдання згідно з силабусом. Ці види діяльності оцінюються балами, розподіл яких описано у *Таблиці 2*. Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.](#)

Політика щодо академічної доброчесності. Політика щодо академічної доброчесності унормована в [Кодексі академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#), згідно з яким учасники освітнього процесу мають усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися розкладу навчального процесу, зокрема заборонено списування під час тесту (у т. ч. із використанням мобільних телефонів). Здобувачу освіти необхідно складати всі завдання самостійно, без допомоги сторонніх осіб; надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не публікувати відповідей до тесту та письмових завдань; зазначати джерела інформації та посилатися на роботу інших авторів у разі використання результатів їхньої роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно погіршити чи покращити результати інших здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності з об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародна академічна мобільність) на лекційному чи семінарському занятті здобувач освіти самостійно проходить пропущену тему/теми й може звернутися за консультацією до викладача. Матеріал пропущеного семінарського заняття здобувач освіти за погодженням з викладачем може відпрацювати в онлайн/офлайн-форматі (відповідно до затвердженого графіку консультацій кафедри прикладної лінгвістики), але не пізніше прикінцевого заняття.

ЗО мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Здобувачі освіти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові бали до ОК «Філософія мови», якщо вони відповідають профілю ОК. У цьому випадку здобувач освіти інформує НПП про свої здобутки. НПП має право самостійно визначити валідність заявлених здобувачем освіти здобутків та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

– 3 бали – за результативну роботу здобувача освіти у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/ї, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 5 балів – за публікацію статті/статей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 10 балів – за публікацію статті/статей у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

За умови надання здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтва тощо), що засвідчують отримані здобутки та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, які співпадають з ПРН ОК «Філософія мови», здобувачі мають право одноразово отримати додаткові бали до семестрового оцінювання:

– 10 балів при наданні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача освіти, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом 1 кредит (30 год.); або який складається мінімум

з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не нижче 80 % правильних відповідей;

– 5 балів при наданні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача освіти, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом 1 кредит (30 год.); складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не менше 60 % правильних відповідей;

– 1 бал при наданні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача освіти, без складання тесту, тривалістю від 1 до 3 год. Одному здобувачеві може бути зараховано не більше як три таких сертифікати, сумарною кількістю – 3 бали.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Усі види навчальної діяльності ЗО оцінюються певною кількістю балів. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. ОК складається з двох змістових модулів; передбачене виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. Поточне оцінювання змістових модулів (максимум 70 балів);
2. ІНДЗ (максимум 30 балів).

Індивідуальне завдання передбачає підготовку та презентацію проекту.

Таблиця 5 (Розподіл балів пот. та підсумк. контролю для денної/заочної форми)

Поточний контроль (мак 70 балів)	Підсумковий контроль (мак 30 балів)		Загальна кількість балів
Змістові модулі	Презентація ІНДЗ	Письмовий варіант ІНДЗ	100
70	10	20	

При оцінюванні письмового варіанту ІНДЗ розподіл балів (макс. **20 балів**) відбувається наступним чином:

- Підготовка та написання оглядової частини – **10 балів**;
- Наявність авторського аналізу праці – **5 балів**;
- Підготовка списку використаних джерел та дотримання принципів академічної доброчесності – **5 балів**.

Підсумкову оцінку за національною шкалою буде занесено в залікову відомість.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перекладання)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Biskub I., Semenova M. Impact of digitalization on the media sphere development. Journal of interdisciplinary research. 2021. Vol. 11, Issue 2. P. 32–39.
2. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL : <https://plato.stanford.edu/> (дата звернення: 05.08.2023)

Додаткова:

3. Біскуб І. Критичний аналіз дискурсу і глобалізаційні виклики XXI століття: прикладні аспекти // *Folium*. 2025. Вип. 6. С. 16-23. DOI: <https://doi.org/10.32782/folium/2025.6.2>
4. Biskub, I., Smoliar A. *Philosophy of fear in Stephen King's novels "The Mist" and "The Outsider": Conceptual and intermedial analysis*. *Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2025. № 63(1). С. 1-32. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/87-1-32>
5. Biskub I. "Do not rouse or awaken love until it so desires": The Verbal and Transmedial Philosophy of Love in Song of Songs // *Лінгвістика і виклики сучасного світу: перетинаючи дослідницькі кордони = Linguistics and the challenges of the present-day world: crossing disciplinary boundaries* : матеріали IV Міжнар. конф. ФЛ спільно з

УАКЛіП, 22–23 трав. 2025 р. ; відп. ред. О. П. Воробйова. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2025. С. 27.

https://uaclipconf.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/Proceedings_UACLaP-2025-1.pdf

6. Biskub I. Where literature meets philosophy: Biblical names in L. Cohen's song poetry. *Cognitive Linguistics in the Year 2025 Language Contact in a Cognitive Perspective 17-19 September 2025, Kraków, Poland Book of Abstracts*. P.7-8
<https://ptjk2025.uken.krakow.pl/wp-content/uploads/sites/162/2025/09/Book-of-Abstracts-PTJK2025.pdf>
7. Біскуб І.П. Критичний аналіз дискурсу Н. Чомського у часі війни росії проти України. Лінгвістичні студії. Випуск 45. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. С. 105–115. DOI: 10.31558/1815-3070.2023.45.10
8. Biskub I. Mental Imagery in Bertrand Russell's Nobel Lecture What Desires Are Politically Important? *Language – Culture – Politics : International Journal*. Chelm : Instytut Neogilologii PWSZ w Chelmie, 2021. Vol. 1. P.85–97